

BOTANICUM

LUOMUS

KASVI- JA SIENITIETEEN TIEDOTUSLEHTI • 1/2026 • 06.03.2026

Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskuksen kasvi- ja sienitieteen yksikkö sekä Viikin kasvibiologia
Päätoimittaja Marko Hyvärinen (@helsinki.fi), toimittaja Henriikka Rossi (henriikka.q.rossi@helsinki.fi)

LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO

Vierailijoita / Visitors

- 15.01 **Ave Suija**, Estonia, University of Tartu, Natural History Museum and Botanical Garden Examining the holotype of *Coniothyrium lichenicola*. Yhteyshenkilö Sanna Laine.
20.01–24.02 **Martti Rajamäki** *Glutinoglossum*-suvun näytteiden määrittäminen. Yhteyshenkilö Sanna Laine.

Matkoilla

- 13.02–02.03 **Jouko Rikkinen**, Field research in Valdivian and montane forests of south-central Chile.

Esiintymisiä

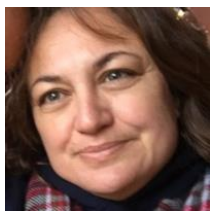
- Pehkonen**, Pertti: *Kasvitieteellisen puutarhan ja taimistoviljelijöiden yhteistyömahdollisuudet*, Taimistoviljelijät ry:n talviluentopäivä "Kohti kevättä". Hotelli Clarion, 15.01.
Rikkinen, Jouko: *Uhkaako Suomen kasvimaailmaa lajikato?* Tieteen Klubi-ilta, Helsingin Suomalainen Klubi. 6.11.2025
Rikkinen, Jouko: *Muistopuhe Carl-Adam Haeggströmille*. Suomen tiedeseuran kuukausikokous, Tieteiden talo, Helsinki. 15.2.2025. <https://www.youtube.com/watch?v=wEoXOpZcpNE>
Rikkinen, Jouko: *Jäkälien rakenteesta ja elintavoista*. Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiirin webinaari 29.01. <https://www.youtube.com/watch?v=6BU6FnXVIQ8>

Henkilöstöuutisia

- Seri Saukonoja** aloitti museomestarina 1.3. putkilokasvitiimissä ja jatkaa 31.12 saakka. Seri on työskennellyt aikaisemmin Luomuksen digitiimissä ja ollut myös kasvimuseolla digitoimassa näytteitä. Hän on entinen Helsingin yliopiston englannin opiskelija.
- Monica Alt**, tutkimusavustaja sieni- ja sammaltiimissä 18.5-21.8.2026 **Tuula Niskasen** vetämässä EU Interreg PestSpace -hankkeessa.
- Eero Myrsky** is a postdoctoral researcher specialized on the long-term impacts of disturbance and environmental change on tundra plants. In March 2026, he started a postdoc 3-year project with **Julia Kemppinen** as his postdoc mentor. The project investigates plant-microclimate relationships in the tundra, using an experimental design with temperature, moisture, and snow manipulations.
- Sundre Winslow** is a PhD student (Doctoral Programme in Molecular and Cellular Systems of Life) in **Péter Poczai**'s group. Her PhD explores the reticulate evolutionary history of the Morella clade in *Solanum* (Solanaceae) a globally distributed group including African leafy vegetables and relatives of tomato and potato. Using genomic data from herbarium specimens, it resolves unclear species boundaries and reveals hidden diversity, supporting taxonomy, conservation, and crop improvement. Here supervisors are Péter Poczai, **Tiina Särkinen** (Royal Botanical Garden, Scotland, UK) and **Sandy Knapp** (Natural History Museum, London, UK). Her work is supported by the University of Helsinki Research Foundation.
- Dorita Agius** is a PhD student (Doctoral Programme in Molecular and Cellular Systems of Life) in **Péter Poczai**'s group. She investigates the evolution and diversity of endemic *Limonium* (sea lavenders) (Plumbaginaceae) species in Malta and Gozo as part of her PhD. Using genomic data from living and historical material, it clarifies species boundaries and evolutionary relationships shaped by hybridization and polyploidy, supporting taxonomy, conservation, and sustainable management of fragile coastal ecosystems. The supervisors are Péter and **Nunzio D'Agostino**, University of Naples Federico II (Italy).
- Jorge Santiago-Blay** is supported by a Fellowship awarded by the Fulbright Foundation, USA. He will stay with us in **Péter Poczai**'s groups for two months in 6. March - 17. April. His work will focus on history and philosophy of life sciences, more specifically on the pre-Mendelian history of heredity. He will be lecturing at the course IPS-013 and visit local high-schools in Espoo and Helsinki with the Finnish Fulbright Foundation. You can read more about Jorge in the [Journal of Paleontology](#). (*The project, museum, host, and time is mentioned there.*)
- Puutarhuri **Marita Tiirille** on myönnetty tiedeyhteisön kultainen ansiomerkki 30 vuoden palveluksesta tieteen hyväksi. Ansiomerkin luovutti rehtori Sari Lindblom yliopiston henkilöstölle järjestetyssä juhlatilaisuudessa 26.2.

Sundre

Dorita

Jorge

Marita

Juhannus 2025 Kemiönsaaren Vänö-saarella, juhannuskukkana merikaali. Kuva: Tuula Lampinen

Raino Lampinen 14.2.1961–14.1.2026

Kasvi- ja sienitieteen yksikön tutkija **Raino Ensio Lampinen** menehtyi äkillisesti 14.1.2026, kuukausi ennen 65-vuotispäiväänsä. Hän syntyi 14. helmikuuta 1961 Vanajassa, josta perhe muutti kuitenkin pian Hämeenlinnaan. Jo kouluaikana hän aloitti kaksi harrastusta, jotka viitoittivat tietä tulevaan elämään: hän otti osaa koulun luontokerho Calypson toimintaan ja osallistui veljensä Petrin kanssa Hämeenlinnan Tarmon järjestämälle suunnistuskurssille. Luontokiinnostuksen taustalla olivat myös luonnosta ja luonnonsuojelusta kiinnostunut Toivo-isä ja Rainon setä Pekka Lampinen, joka oli aktiivinen kasviharrastaja.

Rainon yhteys kotiseutuunsa säilyi vahvana koko elämän. Hän oli jäsenenä mm. Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistyksessä, Tampereen kasvitieteellisessä yhdistyksessä, Hämeenlinnan seudun luonnonsuojeluyhdistyksessä ja sen kasvikerho Pulsatillassa. Erityinen yhteys oli Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistykseen, jonka arkistoon Raino pääsi kymmenvuotiaana tutustumaan isän ja veljen mukana. Se oli hänen ensi kosketuksensa tiedemaailmaan.

Biologian opiskelun Raino aloitti Helsingin yliopistossa syksyllä 1980.

Pro gradun aiheeksi valikoitui hänen opettajansa, professori Jaakko Jalaksen vanhan tutkimuskohteen, masmalon (*Anthyllis vulneraria*), muuntelu ja taksonomia Suomessa. Pro gradu -tutkielman kenttätöissä Raino seurasi useita vuosia monien eteläsuomalaisten masmalopopulaatioiden kehitystä. Tutkielma valmistui 1989, jolloin

Rainosta tuli filosofian kandidaatti. Hänen tarkoituksenaan oli tuolloin jatkaa lisensiaattitutkintoon ja masmalon populaatiobiologiaa käsittelevään väitöskirjaan.

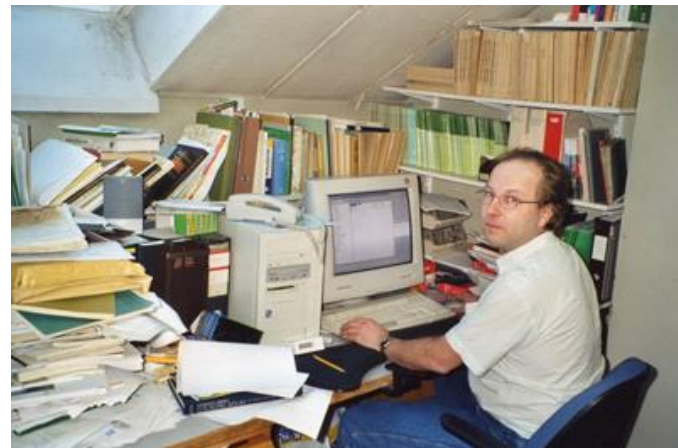
Masmalosta syntyi kaksi julkaisua (1991, 1992), mutta yliopisto-opinnot eivät enää edenneet. Kasviharrastus, tietotekniikka ja työtehtävät kasvimuseossa veivät ajan. Ensimmäiset työt kasvimuseossa alkoivat 1983, ja lukuisat monenkirjavat ja lyhytkestoiset määräykset viransijaisina, tutkimus- ja museoavustajana ja tutkijana jatkuivat 17 vuotta, jolloin Raino toimi mm. atk-tuki- ja yhdyshenkilönä sekä kasvimuseon tietokoneverkkojen ja www-sivujen ylläpitäjänä. Syyskuun alusta 1999 hänet lopulta nimitettiin kasvimuseon intendentiksi, jonka tehtäviin kuului Euroopan kasvikartoitushankkeen, Atlas Florae Europaeae, tieteellisenä sihteerinä toimiminen. Raino oli virassa kuitenkin vain kevääseen 2000, jolloin hän hakeutui kasvimuseossa avautuneeseen kasvitietokannan ylläpidon pysyvään tutkijan virkaan.

1990-luvulla Raino alkoi koota luetteloa kasvitieteen laitosten, kasvimuseoiden, arboretumien, kasvitieteellisten puutarhojen, seurojen, työryhmien yms. kotisivuille johtavista verkkolinkeistä. Linkkilistaan yhdistettiin Anthony Brachin (Harvard) luoma luettelo kasvitieteellisesti kiinnostavista www-sivuista, ja Shunghuo Liu (Edmonton) muunsi tuotteen html-muotoon. Syntyi Internet Directory of Botany, joka oli tavallaan Googlen ja muiden nykyisten hakukoneiden edeltäjä. Listalla oli enimmillään noin 4000 linkkiä ja sitä päivitettiin säännöllisesti. Raino ylläpiti sivuston linkkiluetteloa 1993–2000, jonka jälkeen Brach jatkoi vuoteen 2010 asti. Nykyiset hakukoneet ovat korvanneet hakemiston, mutta edelleenkin osa linkeistä toimii.

Kenttäbotanisti

Raino oli mitä suurimmassa määrin luonnossa liikkuja ja kenttäbotanisti. Hän aloitti kasvistolliset inventoinnit kotiseudullaan ja teki Hämeenlinnan kaupungin ympäristönsuojelutoimistolle kaupungin harjujen kasvillisuus- ja kasvistoselvityksen (1989). Samaan aikaan hän alkoi järjestelmällisesti inventoida kaupungin kasvistoa, kunnes jokainen neliökilometrin ruutu oli tutkittu. Raino toi uurastuksen tuloksena aikaansaadut Hämeenlinnan kasvien levinneisyyskartat näkyville internetiin muutamaksi vuodeksi 1990-luvulla. Kyseessä oli ensimmäinen suomalaisen kaupungin nettikasvisto.

Rainon kasviretket ulottuivat pian koko Suomeen ja ulkomaille. Jo opiskeluaikana hän vaimonsa Tuulan kanssa kierteli kasviretkillä autolla Suomessa, Pohjoismaissa ja 1990 sekä 1991 kauempana Euroopassa. Jälkimmäisellä, kuukauden mittaisella retkellä ajokilometrejä kertyi lähes 9000. Myöhemmin kotimaanretkillä mukana kulkivat myös lapset Kristiina ja Ville. Opiskelijaretkillä hän oli Tansaniassa ja Turkissa. Vuonna 1992 kasvimuseolaiset hyödynsivät mahdollisuuden vierailla itäisen Suomenlahden ulkosaarilla: Suursaarella, Tytärsaarella, Seiskarilla ja Lavansaarella; Raino kävi Seiskarilla. Hanke jatkui hänen osaltaan 1993 viikon tutkimusmatkana venäläisten kanssa kuudelle ulkosaarelle ja laajeni kesällä 1994 Imatran naapurina sijaitsevan Svetogorskin kasviston inventointiin.

Vaikka Rainon työ tapahtui pääasiassa tietokoneella ja internetissä niin hän hyödynsi jatkuvasti arkistotietoja ja julkaisuja, jotka eivät ole saatavissa digitaalisessa muodossa. Tämä näkyy myös työhuoneen pöydillä ja hyllyillä. Kuva 2014 Ahti Mäkinen.

Kaikilta retkiltä kertyi paljon kasvinäytteitä ja erityisesti havaintotietoja. Rainon kasvinäytteitä on museon kokoelmissa ainakin 20 000 ja niiden etikettitiedot ovat poikkeuksellisen monipuolisia. Pääosa on vuosilta 1983–1993. Luku ei kuitenkaan kerro läheskään koko totuutta, sillä Rainolta jäi satakunta laatikollista näytettä etiketoimatta.

Sen sijaan Rainon kasvihavaintotiedot karttuivat eksponentiaalisesti ja hän myös huolehti, että ne välittömästi päätyivät Kastikka-tietokantaan. Hänen näyte- ja havaintotietojaan Kastikassa on yhteensä 2 172 770, noin neljännes koko tietokannan havaintomäärästä. Vuosittainen havaintomäärä oli 1990 ensi kertaa yli 10 000, vuonna 2003 yli 60 000, 2014 yli 100 000, 2023 yli 160 000 ja vuonna 2025 peräti 198 653. Havaintoja on 307 kunnasta, eniten Hämeenlinnasta (124 485), sitten Espoosta (109 220), Helsingistä (68 538), Vantaalta 58 146), Kuopiosta, Kuhmosta, Kuusamosta, Suomussalmelta, Vihdistä ja Lieksasta. Rajaseutukuntien korostuminen johtuu siitä, että viime vuosina Raino inventoi erikoisluvilla itärajan tuntumassa monia neliökilometriruutuja, jotka vain osittain kuuluvat Suomeen.

Kastikka ja kasviatlas

Rainon suurin ja suomalaisen kasvien levinneisyyskartoituksen kannalta keskeinen työpanos kohdistui 1990-luvulta lähtien Kastikka-kasvistotietokannan kehittämiseen, tietosisällön lisäämiseen ja ylläpitoon (Lutukka 2022, Kastikan 60-vuotishistoriikki, Tapani Lahti). Raino keräsi ja tallensi itse valtavan määrän uutta tietoa Kastikkaan. Mutta hän myös innosti muita toimittamalla kartoittajille taustatietoja, kehittämällä eri alueille sopivia kenttäkortteja, auttamalla määrittämisessä ja muissa havainnoinnin ongelmissa. Hän painotti havaintojen laadun tärkeyttä ja pyrki tarkistamaan Kastikkaan ladattavat havainnot.

Ensimmäinen Kasviatlas, Kastikka-tietokantaan pohjautuva Suomen putkilokasvien levinneisyyskartasto julkaistiin digitaalisena, levykkeellä jaettavana (Lahti, Kurtto & Lampinen) 1993, ja sen päivitys 1995. Seuraava versio oli vasta 2007, nyt kaikkien katsottavissa internetissä, ja siitä lähtien uusi versio on julkaistu vuosittain vuoteen 2024 asti (Lampinen & Lahti tai Lampinen, Lahti & Heikkinen).

Kasvimuseo ryhtyi julkaisemaan Lutukkaa vuonna 1985. Raino kirjoitti lehden alkuvuosikertoihin masmalosta ja takiaisista sekä joukon pienempiä kasvistollisia tiedonantoja. Myöhemmin hänen halukkuutensa kirjoittaa löydöistään pikku juttuja hiipui, mutta sen sijaan hän, useimmiten yhdessä Tapani Lahden kanssa, laati useita vuosi- ja muita katsauksia Kastikan ja Kasviatlaksen täydentymisestä.

Nimiin ja taksonikäsitteisiin liittyvät seikat ovat olennaisia Kastikan ylläpidolle. Niinpä Rainon työpanos on ollut keskeinen myös vuonna 2019 julkaistun Suomen putkilokasvien nimestön ja sen Lutukassa 2020–2025 ilmestyneiden päivitysosien kokoamisessa ja nimestötiedon ylläpidossa, sekä siirtämisessä keskusmuseon vuosittain julkaisemaan lajiluetteloon.

Raino käytti paljon aikaa alueellisten floorahankkeiden tekijöiden tukemiseen toimittamalla tietoja Kastikasta, itse inventoimalla ja tekemällä levinneisyyskarttoja; näitä ovat olleet esimerkiksi Kaakonkulman, Satakunnan, Etelä-Pohjanmaan, Pälkäneen, Luopioisten, Keski-Pohjanmaan, Oulun ja Enontekiön kasvistot. Lisäksi hän laati kartat kahteen

uhanalaisia kasveja käsittelevään kirjaan (1997, 2014). Hän avusti Retkeilykasvion (1998) karttojen toteuttamisessa sekä vastasi tekeillä olevan Uuden Suomen kasvion levinneisyyskarttojen laadinnasta. Pääosan aineistosta hän hankki Kastikasta, kirjallisuudesta ja arkistotiedoista, mutta viime vuosina hän hyödynsi myös muita Keskusmuseon tietokantoja. Samalla Raino korjaili ja kyseenalaisti huomattavan määrän kansalaistietokantoihin tulleita outoja tietoja ja auttoi määrittämisessä kasviharrastajien facebook-ryhmissä. Muut ammattibotanistimme eivät ole tällaiseen työhön juuri ryhtyneet.

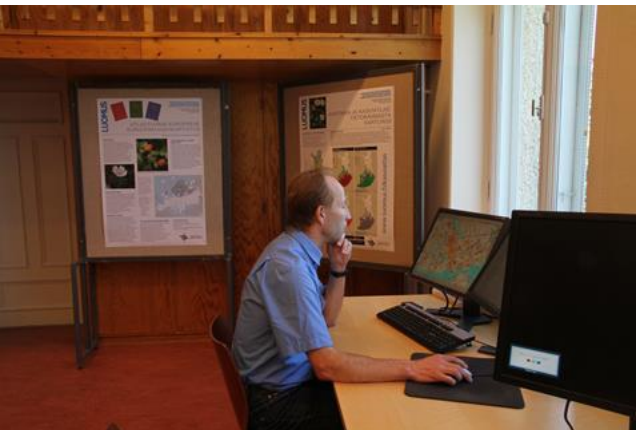
Flora Nordica ja AFE

Raino toimi Suomen kansallisena avustajana yhteispohjoismaisessa kasviohankkeessa Flora Nordica, josta ilmestyi neljä osaa (2000, 2001, 2004, 2010). Hän laati flooraan vain rönsyleinikin kuvauksen, mutta pääosin kirjoitti kaikkien lajien Suomea koskevat levinneisyystiedot ja tarkisti levinneisyyskartat. Hän osallistui Flora Nordican toimituksen kokouksiin ja retkeilyihin Suomessa, Ruotsin Uppsalassa ja Norjan Rørosissa sekä Huippuvuorilla.

Rainon panos Atlas Florae Europaeae (AFE) uuden vaiheen käynnistyksessä oli tärkeä. Hän toimi Jalaksen ja Juha Suomisen apuna jo osien 11 (1996) ja 12 (1999) toimitamisessa sekä osallistui Helsingissä 1997 pidetyn kansainvälisen AFE-kokouksen järjestelyihin. Myöhemmin hän jatkoi AFE:n tietokannan ylläpitäjänä ja karttojen toteuttajana ja yhtenä kartaston tekijänä osaan 18 (2019) asti. Tärkeintä oli kuitenkin uuden, selkeän ja säännöllisen koordinaattiruuduston kehittäminen kartastolle. Useat eurooppalaiset

Maastoretkellä Kotkassa 2018. Kuva Tuula Lampinen.

Raino esittelemässä postereissa näkyviä Kastikkaa, Kasviatlasta ja AFE:ä Kasvimuseon avointen ovien tilaisuudessa 2012. Kuva Marika Turtiainen

Flora Nordican toimituksen retkeily Huippuvuorilla 1996. Kuva: Pertti Uotila.

eliökartoitushankkeet olivat käynnistäneet omia ruutupohjaisia kartoitusprojekteja, joiden karttaratkaisut poikkesivat toisistaan. Raino oli kehittänyt koordinaatiston AFE:a varten ja esitteli sen Euroopan eliöryhmien yhteisessä kartoituskokouksessa Pariisissa 1998. Esityksen pohjalta hyväksyttiin eurooppalaisille eliökartoitushankkeille yhteinen standardi, joka otettiin käyttöön AFE:n osassa 13 (2004). Kun samaan aikaan saatiin AFE:n vanhemmat osat digitoitua, avautui mahdollisuus käyttää levinneisyysdataa erilaisissa lajistodiversiteettiä, sen alueellisia eroja ja ennustamista käsittelevissä tutkimuksissa. Raino oli yhtenä tekijänä useissa näistä kirjoitetuissa kansainvälissä julkaisuissa 1999–2018.

Aikaa harrastuksille

Raino lopetti suunnistamisen lukiolaisena, mutta innostui siitä uudelleen 2000-luvun alussa lasten aloitettua suunnistusharrastuksen Helsingissä. Vanha harrastus vei mukanaan ja Raino alkoi aktiivisesti osallistua kilpailuihin eri puolilla Suomea ja naapurimaita. Luonteensa mukaisesti hän lähti täysillä harrastukseensa – paino putosi, tupakointi loppui, säännölliset kävely- ja hiihtolenkit alkoivat – ja tuloksia alkoi tulla. Mutta kasvit eivät jääneet sivuun, vaan suunnistuskilpailuihin matkatessaan ja itse kilpailussa hän teki ahkerasti kasvihavaintoja.

Suunnistuksen ohella Raino innostui uudella tavalla myös valokuvauksesta, hän kuvasi monipuolisesti maisemia, luontoa ja ennen muuta suunnistuskilpailuja, joskus toimien kilpailuissa virallisena valokuvaajana. Viime vuosina hän saattoi jättää itse kilpailemisen väliin ja keskittyä vain valokuvaamaan kilpailua. Rainon kuvia on nähtävillä Flickr-kuvapalvelussa.

Raino oli hyvin tehokas, huolellinen ja itseltään paljon vaativa. Kun hän johonkin ryhtyi ja sai sitä tehdä, asia eteni vauhdilla. Muiden suhteen hän oli avulias ja kärsivällinen, vaikka asiat eivät aina olleet sujuneet toivotusti. Hän ei aliarvioinut töiden vaatimaa aikaa, mutta sitten useammankin kerran yllätti toteamalla, että viikon mittaiseksi arveltu työ tulikin tehdyksi parissa päivässä. Työ- ja harrastajayhteisöllä on edessä iso haaste, miten saadaan talteen ja käyttöön kaikki Rainon takana ollut digitaalinen aineisto ja osaaminen. Miten keskeneräiset Rainon omat ja muiden kasvistohankkeet saataisiin toteutettua? Rainoa tullaan kaipaamaan vielä pitkään. – *Pertti Uotila, vieraileva tutkija, putkilokasvitiimi*

(Kiitokset Tuula ja Petri Lampiselle avusta artikkelin tietojen kokoamisessa sekä Tuula Lampiselle, Ahti Mäkiselle, Teppo Salmialle ja Marika Turtiaiselle valokuvista.)

Luettelo Rainon julkaisuista löytyy tällä [linkillä](#).

Raino vauhdissa suunnistuksen veteraanien maailmanmestaruuskilpailussa Rymättylässä 2024. Kuva Teppo Salmia.

Pentti Alanko in memoriam

Pentti (Pena) Kaarlo Matias Alanko (18.6.1936 – 29.1.2026) menehtyi 89 ja puolen vuoden iässä. Pentti toimi Kaisaniemen kasvitieteellisessä puutarhassa toimisto- ja yleisöasioiden tp. hoitajana 15.3.1966 alkaen, vs. ylipuutarhurina 25.2.1976 alkaen, sekä ylipuutarhurina vuosina 1977–1984 ja 1986–1989.

Pentin aikana kasvitieteellisessä puutarhassa aloitettiin kasvien järjestelmällinen, (paitsi ulkopuutarhan yksivuotiskasvien ja kevätkukkamaan sipulikukkien), rekisteröinti ja rekisteritunnuksen merkitseminen kasvin nimikilpeen. Mausteyrteille tehtiin oma osasto, myös saniaisille, vanhoille koristekasveille ja alppiruusuille sekä sarakasveille. Vanhassa mausteyrttiosastossa oli ollut 35 taksonia, uudistuksen jälkeen niitä oli 80. Ruusuja istutettiin 1970-luvun lopulla lähes tuhat.

Hän toimi Suomen itsenäisyyden juhluvuoden rahaston 1967 kustantamassa Keskas-hankkeessa 1985–1988, jonka tulokset julkaistiin raportissa Alanko, P. & Tegel, S. 1989: KESKAS-tutkimus. Kestäviä koristekasveja viherrakentamisen tarpeisiin. Hankkeen aikana löydettyjä koristekasveja moni on päätynyt FinE-kasviksi, eli kasvia on tutkittu Suomessa, todettu ilmastollisesti kestäväksi, terveeksi, lajikeaidoksi ja käyttö- ja koristearvoltaan hyväksi koristekasviksi tai hedelmä-/marjalajikkeeksi.

Vuonna 1989 Pentti siirtyi opettajaksi Viikkiin. Myöhemmin hän opetti mm. Aalto-yliopistossa tulevia maisema-arkkitehtejä. Opetus- ja muista ansioista Suomen maisema-arkkitehtiliitto MARK kutsui hänet kunniajäseneksi. Kun Dendrologian Seura täytti 50 vuotta vuonna 2019,

Pentti kutsuttiin myös Dendrologian Seuran kunniajäseneksi (Sorbifoliassa 4/2019). Hän ennätti toimia Seurassa liki sen perustamisesta alkaen ja oli hallituksen jäsen 42 vuotta. Hän kirjoitti seuran jäsenlehteen Sorbifoliaan lukusia artikkeleita (243), pienistä tiedonannoista laajoihin katsauksiin, toimi toimittajana ja päätoimittajana ja luovutti kuvamateriaalia lehden tekoon.

Pentti oli aktiivinen useissa muissakin seuroissa. Hän oli Maatiaisen perustajajäseniä ja myöhemmin kunniajäsen. Hänet valittiin Maatiaisen hallitukseen ensimmäisenä varsinaisena hallituksen jäsenenä. Pentin vaimo Anja (†2018) oli yhdistyksessä myös erittäin aktiivinen.

Pentti Alanko oli keskeinen kotimainen puutarha-alan kirjoittaja 1980- ja 1990-luvuilla. Joskus kun kysyin paljonko olet julkaissut, vastaus oli ”jotain yli 3000 kirjoitusta”. Monet niistä olivat koristekasvien esittelyjä, kuten Puutarha-Uutisten sarjassa Viherpuita ja pensaita. Erinomaista luettavaa edelleen. Tuotantoon mahtuu lukusia kirjoja, kuten Luonnonmukainen puutarha (Alanko & Kahila 2001), Suomalainen piha ja puutarha (Alanko, Koivunen, Regårdh & Saario 2002), Kukkapuut (Alanko & Lagerström 2004), Havupuut- ja pensaat puutarhassa (Alanko & Lagerström 2006), sekä Puutarhan koristepensaat (Alanko & Lagerström 2009). Neljäosainen vuosina 1998 ja 1999 ilmestynyt Puutarhakirja on alansa järkäle. Pentti oli sarjan päätoimittaja.

Hänet vihittiin ansioistaan Maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan kunniatohtoriksi 1999. Se oli ehkä ainoita kertoja, kun Pentti nähtiin frakki yllään. Pentti elikin itsensä näköistä elämää, hän käytti julkisia liikennevälineitä, eli vaatimattomasti ja arvosti luontoa. Pentin elämänsänsä oli hyvin positiivinen. Harva lienee nähnyt hänet kiihtyneenä, saati suuttuneena. Parilta taholta olen kuitenkin kuullut, että Pentin arvostamien harvinaisten tai merkittävien puiden kaataminen sai hänet tuhahtamaan ärtyneesti, joskus jopa tarttumaan kynään. Kaisaniemen kasvitieteellisen puutarhan suurten poppeleiden kaatoa hän ei hyväksynyt (Helsingin yliopiston kasvitieteellisen puutarhan puiden kaadot. Viherympäristö 2/2003). Tavallisimmin hän kuunteli, myhäili itsekseen, mutta vastaili aina kysyttäessä. Vaikka Pentti oli seurallinen, hän liikkui luonnossa paljon itsekseen kasvistoa inventoimassa ja näytteitä keräten.

Pentti oli kotoisin Etelä-Pohjanmaalta, Alavudelta, karun Suomenselän seuduilta. Sinne hän matkasi tasaisin väliajoin alueen kasvistoa ihmettelemään. Kasvinäytteiden lisäksi hän keräsi erittäin paljon mikrosieniä. Niitä hän järjesti loppuvuosinaan kokoelmakuntoon Jean Wiikissä. Hänelle ne olivat osa luonnon monimuotoisuutta, jota piti arvostaa ja ymmärtää. Mikrosieninäytteet ovat kansainvälisestikin erittäin merkittäviä. Viimeinen keruunumero on yli 200 000, yksi suurimmista tunnetuista, ellei suurin. Pentti oli paitsi Hemulin ruumiillistuma, myös kirjojen ja postimerkkien, erityisesti kasvi- ja sieniaiheisten, keräilijä. Hänen mietteisiinsä voi perehtyä kirjassa Pieni vihreä kirjani – mietteitä puutarhanhoidosta; ”Jos oppisimme tekemään asioita luontoa kunnioittaen eikä sitä vastaan toimien, puutarhamme olisivat kauniimpia ja helppohoitoisempia”.

Leena Hämet-Ahdin sanoin: ”Pentin mukana meni paljon Suomen sekä luonnonvaraisen että viljellyn kasvilajiston tietoa. Onneksi hän sekä julkaisi että tallensi kokoelmiin melkoisen osan siitä. Meille, joilla oli onni päästä hänen kanssaan luontoon retkille tai keskusteluihin kasvitieteen ongelmista, hän antoi paljon. Tunnen suurta kiitollisuutta siitä, että olen saanut tuntea Pentin ja oppia häneltä paljon”. Nämä ajatukset voivat kaikki Pentin tunteneet allekirjoittaa. — *Henry Väre, yli-intendentti, putkilokasvitiimi*

Pentistä lisää: Väre, H. 2019: Pentti Alanko, Dendrologisen seuran kunniajäsen 26.10.2019. – Sorbifolia 50(4): 183–184.

Pentti opasti kasvitieteellisen puutarhan ystäväyhdistyksen jäseniä Malmin hautausmaan kierroksella 2012. Kuva: Paula Havas-Matilainen.

Kuva: Juha Fagerholm

Uusia julkaisuja

- von Bonsdorff, T., Niskanen, T., Kytövuori, I., Vauras, J., Liimatainen, K., Kekki, T., Salo, P., Ohenoja, E., Huhtinen, S., Kosonen, L., Lahti, M., Kokkonen, K., Toivonen, M. & Ruotsalainen, A.-L.** 2026: Helttasienet, tatit, kupusienet. — Julkaisussa: Suomen Lajitietokeskus 2026. Lajiluettelo 2025: 82–83.
- Deanna, R., Hvalj, A.V., Martinetto, E., Knapp, S., Sadowski, E.-M., Mancanichester, S., Campos, A., Fernandez, V., Barboza, G.E., Sauquet, H., Dean, E., Särkinen, T., Chiarini, F., Bernardello, G. and Smith, S.D.** 2026: Seed fossil record of *Solanaceae* revisited. — TAXON, 75: e70096. <https://doi.org/10.1002/tax.70096>
- Haapala, J.** 2026: Makrolevät. — Julkaisussa: Suomen Lajitietokeskus 2026. Lajiluettelo 2025: 80.
- Haapala, J., Laaka-Lindberg, S., Laine, S. & Velmala, S.** 2025: Accessions to the Botanical Museum of the Finnish Museum of Natural History, University of Helsinki, in 2024. — Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 101: 89–92.
- Hoyos, D., Knapp, S. and Deanna, R.** 2026: Typifications in the tribe Browallieae (Cestroideae: Solanaceae). — TAXON, 75: e70059. <https://doi.org/10.1002/tax.70059>
- Huhtinen, S., Salo, P., Söderholm, U., von Bonsdorff, T., Kekki, T., Purhonen, J., Ohenoja, E., Kosonen, T., Hansen, K., Halme, P. & Kosonen, L.** 2026: Kotelosienet (pl. jäkälät). — Julkaisussa: Suomen Lajitietokeskus 2026. Lajiluettelo 2025: 84.
- Kurtto, A., Lampinen, R., Piirainen, M. & Uotila, P.** 2026: Putkilokasvit – Tracheophyta. — Julkaisussa: Suomen Lajitietokeskus 2026. Lajiluettelo 2025: 62–78.
- Kurtto, A., Lampinen, R., Piirainen, M. & Uotila, P.** 2025: Suomen putkilokasvien luettelo. Lisäyksiä ja muutoksia perusteluineen 6. — Lutukka 41(2): 115–129. lehtiluukku.fi/lehdet/lutukka/
- Lee, G. E., Bechteler, J., Pocs, T., Schäfer-Verwimp, A., He, X., Ah-Peng, C., & Zhang, L.** 2026: Species delimitation in *Lejeunea* (Lejeuneaceae, Marchantiophyta) through molecular phylogeny, morphology and biogeography, and a discovery of a new species from Fiji. — Plant Systematics and Evolution, 312(1), <https://doi.org/10.1007/s00606-025-01976-9>
- Lee GE, Gradstein SR, He X, Bechteler J, Schäfer-Verwimp A, Pócs T** 2026: An infrageneric classification of the genus *Lejeunea* (Marchantiophyta: Lejeuneaceae) using molecular phylogeny and morphology. — Plant Ecology and Evolution 159(1): 123–141. <https://doi.org/10.5091/plecevo.170279>
- Miettinen, O., Kotiranta, H., Niemelä, T., Kytövuori, I. & von Bonsdorff, T.** 2026: Kääväkkäät. — Julkaisussa: Suomen Lajitietokeskus 2026. Lajiluettelo 2025: 83–84.
- Miranto, M., Väre, H. & Hyvärinen, M. (eds.)** 2025: Delectus Seminum. List of seeds and spores available in 2025. 24 p. — Botany and Mycology Unit, Finnish Museum of Natural History Luomus, University of Helsinki.
- Myllys, L., Svensson, M., Kantvilas, G., Sérusiaux, E., van den Boom, P., Aptroot, A., Cezanne, R., Eichler, M., Pino-Bodas, R., Printzen, Ch. Pykälä, J., Thor, G., Westberg, M., Weber, L. & Kantelinen, A.** 2026: The first comprehensive multilocus phylogeny of the lichenized genus *Micarea* (Ectolechiaceae, Ascomycota). — TAXON, 75(1), e70087.

- Pihlaja, K., Huttunen, S., Ulvinen, T. & He, X. 2026: Sammalet – Anthocerophyta, Bryophyta, Marchantiophyta. — Julkaisussa: Suomen Lajitietokeskus 2026. Lajiluettelo 2025: 79–80.
- Pino-Bodas, R., Ahti, T., Stenroos, S., & Sanmartín, I. 2025: Diversification and spatio-temporal evolution of Cladoniaceae (Lecanorales, Ascomycota), a widespread family of lichen-forming fungi. — Fungal Biology, 101710. <https://doi.org/10.1016/j.funbio.2025.101710>
- Pykälä, J., Ahti, T., Jääskeläinen, K., Myllys, L. & Velmala, S. 2026: Jäkälät ja likenikoliset sienet. — Julkaisussa: Suomen Lajitietokeskus 2026. Lajiluettelo 2025: 85.
- Rikkinen, J., Tiitta, A. & Löytönen, M. 2025: Monipuolinen maantieteilijä: Muistokirjoitus: Kalevi Rikkinen 1936–2025. — Helsingin Sanomat [21.12.2025] <https://www.hs.fi/muistot/art-2000011688342.html>
- Saló, V. 2026: Parasiittiset piensienet: Noki- ja pöhösienet (Ustilaginomycotina). — Julkaisussa: Suomen Lajitietokeskus 2026. Lajiluettelo 2025: 86.
- Saló, V. 2026: Parasiittiset piensienet: Parasiittiset piensienet: Härmäsienet – Erysiphales. — Julkaisussa: Suomen Lajitietokeskus 2026. Lajiluettelo 2025: 87–88.
- Saló, V. 2026: Parasiittiset piensienet: Parasiittiset piensienet: Ruoste- ja tuhkosienet – Pucciniales ja Microbotryales. — Julkaisussa: Suomen Lajitietokeskus 2026. Lajiluettelo 2025: 86–87.
- Sennikov, A.N. & Stoyanov, S. 2026: The identity of *Crambe suecica* (Brassicaceae), an obscure garden plant that caused nomenclatural chaos in taxonomic botany. — Taxonomy 6(1): e14 [1–17]. <https://doi.org/10.3390/taxonomy6010014>
- Sharma, D., Dwivedi, M.D., Dash, S.S., Sennikov, A.N. & Pandey, A.K. 2026: Lectotypification of *Allium blandum* (Amaryllidaceae). — Feddes Repertorium 137(1): e70056 [1–7]. <https://doi.org/10.1002/fedr.70056>
- Sukhorukov, A.P., Knapp, S., Glazkova, E.A., Shilnikov, D.S., Kushunina, M. & Sennikov, A.N. 2026: Taxonomic revision of the neophyte nightshades (*Solanum*, Solanaceae) in European Russia and the North Caucasus. — PhytoKeys 270: 235–271. <https://doi.org/10.3897/phytokeys.270.169902>
- Särkinen, T., Deanna, R. and Giacomini, L. 2026: Solanaceae IX: Systematics, genomics, and evolution. — TAXON, 75: e13277. <https://doi.org/10.1002/tax.13277>
- Uotila, P. 2025: Lutukan pitkä taival. – Lutukka 41(2): 68. lehtiluukku.fi/lehdet/lutukka/
- Uotila, P. 2025: Baltiankämmekä ja lähilajit Suomessa – Lutukka 41(2): 69–90. lehtiluukku.fi/lehdet/lutukka/
- Weber, L., Niittynen, P., & Kantelinen, A. 2026: Lichens in times of climate change—impacts and responses especially in boreal and polar ecosystems. — MycoKeys, 128, 29–72.
- Yañez, A., Exner, E., Lopez Mendez, A., Bringas, A., Godoy, I., Plos, A., Deanna, R., ... & Zenón, Á. E. 2025: From Argentina to the world: building a network to enhance the capabilities of herbarium collections. — Biological Journal of the Linnean Society, 145(4), blaf049. <https://doi.org/10.1093/biolinnean/blaf049>
- Yudina, S.V., Suetsugu, K., Ikeda, H., Sennikov, A.N. & Nuraliev, M.S. 2026: A revision of *Thismia abei* (Thismiaceae) endemic to Japan, with clarification of its flower structure and nomenclatural issues. — Phytotaxa 742(1): 32–54. <https://doi.org/10.11646/phytotaxa.742.1.2>

Viktorija Tarasova, työkokeilu Helsingin yliopiston jäkäläherbaariossa (11.08.25–10.02.26)

Kuuden kuukauden työkokeiluuni sisältyi Suomessa vuosina 2021–2022 Stora Enson projektissa keräämieni jäkäliden määrittäminen, näytteiden digitointi ja kunnostaminen herbaarioon. Näytteitä oli yhteensä 874 ja lajeja 236. Näihin kuului mm. kolme Suomelle uutta lajia, joista on tekeillä kaksi tieteellistä artikkelia. Lisäksi muutamasta lajista eristettiin DNA viivakoodausta varten.

Lokakuussa osallistuin NLF:n (Nordic Lichen Society) retkeilyyn ja seminaariin Turun seudulla. Pidin seminaarissa esitelmän ”New lichens for Finland”.

Aloitin myös A. O. Kihlmanin (Kairamo vuodesta 1906) jäkäläkokoelmien revision. Tähän sisältyi Kihlmanin vuoden 1891 retkikunnan reitin selvitys näytteiden, kirjallisuuden ja keruupaikkaluetteloiden avulla. Retki suuntautui lähinnä jokia pitkin silloisen Arkangelin kuvernementin koillisosiin, jotka edelleenkin ovat lähes asumattomia, huonosti tunnettuja erämaita. Matkaa on kuvattu Kairamon elämäkerrassa (Virtanen 2014), mutta tieteellisiä tuloksia on lähinnä vain hänen keräämistään levistä (Borge 1894). Hän keräsi paljon nimenomaan sammalia, putkilokasveja ja jäkäläiä (Lång 1910), jotka ovat nyt puutteellisesti etiketöityinä kokoelmissa tai vielä niiden ulkopuolella. Kun keruupaikkaluettelo koordinaatteineen on valmis, se talletetaan P-asetalle myös muiden kokoelmien käytettäväksi ja avuksi digitoinnissa. — Viktorija Tarasova

Kirjallisuus:

- Borge, O. 1894. Süßwasser-Chlorophyceen gesammelt von Dr. A. Osw. Kihlman im nördlichsten Russland, Gouvernement Archangel. — Bih. K. Svenska Vet. Akad. Handlingar. 19 Afd. 3(5): 1–41.
- Lång, G. ca. 1910. Lichenes e Petschora, coll. Kihlman, A. Osw. 1891. Julkaisematon käsikirjoitus.
- Virtanen, S. 2014. Oswald Kihlman-Kairamo 1858–1938. Luonnontutkija, poliitikko, talousmies. — SKS. 636 s.

Resinogalea araucana is a common fungus on resin of *Araucaria araucana*.

8

The viscin of non-germinated *Tristerix* seeds and on bark surfaces provides the substrate of *Chaenothecopsis quintralis*.

Big trees and tiny fungi in southern Chile

An enthusiastic group of European botanists and paleobiologists were hard at work in the Valdivian and montane forests of **south-central Chile** 13.2.-2.3.2026.

Our group included me, Dr. **Christina Beimforde** (Göttingen), Prof. **Leyla Seyfullah** (Vienna), PhD researcher **Katharina Halbwidl** (Vienna), Dr. **Thomás Altamirano** (Bosque Pehuén), MSc student **Isolde Berger** (Vienna), Prof. **Alexander Schmidt** (Göttingen) and MSc student **Janne Hüttel** (Göttingen), from left to right in the photograph, taken after a productive field day at **Bosque Pehuén**.

Thomás is the Director of Conservation of the private protected area managed by the Fundación Mar Adentro. Our second local contact is Dr. **Ricardo Moreno G**, Curator of the Arboretum of the Astral University of Chile in Valdivia, he is also active in forest restoration projects at Reserva Costera Valdivina, another large private conservation area. Both colleagues would be very supportive of any further projects between their reserves and European research institutions.

The main aim of our trip was to study the chemical compositions and fungi associated with exudates of conifers and angiosperms in southern temperate forests, with additional interests in the bryophytes and lichens of the region. Of course, also other features of the flora and vegetation were documented for teaching and other uses. We managed to get exudate samples from all eight conifer species native to Chile and found a plethora of **exudate-associated fungi**, including the recently *Resinogalea araucana* (Barnes et al. 2023), which seems to be quite common on resin flows of the iconic Chilean monkey puzzle tree *Araucaria araucana*. Even casual hand lens observations suggest that our collections include **several previously unknown fungi**, and the finding may thus add significantly to what is currently known about these enigmatic organisms.

A curious example of animal-vectored dispersal in exudate-associated mycocalicioid fungi is *Chaenothecopsis quintralis*, which was described from Argentina (Messuti et al. 2012) only growing on viscous coats of seeds of *Tristerix corymbosus* (Loranthaceae) that have passed through the intestinal track of 'monito del monte' (*Dromiciopsis gliroides*), a small marsupial that is the primary vector of this mistletoe species. While we did not manage to see the marsupial vector itself, we were able to add *C. quintralis* to the Chilean species list and found it to be quite common in parts of our study area. — Jouko Rikkinen

Tristerix corymbosus is a common parasite on many different angiosperm hosts. The seeds of *Tristerix* are not digested and often germinate after passing through the intestinal track of the small marsupial.

Alexander posing with a stunted specimen of *Pilgerodendron uviferum* that had already produced cones despite its small size.

Suomen eliölaajien luettelo 2025

Suomen Lajitietokeskus julkaisi 10.2. [Suomen lajiluettelon](#) vuosiversion 2025. Lajitietokeskus ylläpitää kansallista eliölaajien luetteloa, josta julkaistaan vuosittain viittauskelpoinen, muuttumattomana säilytettävä versio. Vuoden 2025 luettelossa on listattu reilu 44 300 Suomessa esiintyvää lajia. Lue lisää Luomuksen [uutisesta](#). Viitteet kasvi- ja sienitieteen kuvailutietoihin löytyvät kohdasta Uusia julkaisuja.

Jäkälälaji *Protoblastenia saanaensis* Pykälä & Myllys. Se ja 15 muuta uutta *Protoblastenia*-lajia (nuppujäkälät) lisättiin vuoden 2025 eliölaajien luetteloön (ks. myös Pykälä & Myllys 2025). *Protoblastenia saanaensis* viittaa Saana-tunturiin, jonka rinteiltä molemmat toistaiseksi tiedetyt esiintymät löysi jäkäläkokoelmien pitkäaikainen tutkijavieras Juha Pykälä (SYKE). Nuppujäkälät on vähän tutkittu, enimmäkseen kalkkikivellä esiintyvä suku, jonka lajeilla on alle 1 mm leveät, pääosin oranssit kotelomaljat. Kuva: Juha Pykälä

Kasvimuseon kartunta vuonna 2024

Kasvimuseon (H) kartuntaraportti vuodelle 2024 ilmestyi 31.12.2025 (ks. Uusia julkaisuja: Haapala, J. ym. 2025). Raportin mukaan kokoelmat karttuivat vuonna 2024 yhteensä 13 947 näytteellä, jolloin vuoden lopussa kasvimuseon systemaattisesti järjestetyissä kokoelmissa oli kaikkiaan 3 479 290 näytettä. Tällä luvulla Helsinki ylsi sijalle 20 maailman herbaarioiden listalla (Thiers, B. 2025: The World's Herbaria 2024: A Summary Report Based on Data from Index Herbariorum. Julkaistu verkossa: <http://sweetgum.nybg.org/science/ih/>).

Putkilokasvikokoelmat karttuivat 13 947 uudella näytteellä (näyttemäärä yhteensä 1 847 627), leväkokoelmat 8 näytteellä (yht. 25 891), sammalkokoelmat 2 470 näytteellä (yht. 631 936), jäkäläkokoelmat 2 554 näytteellä (yht. 477 290) ja sienikokoelmat 1 220 näytteellä (yht. 496 546). Kokoelmista poistui 2 524 näytettä, sillä Zooecidia-kokoelma (äkämät) lahjoitettiin Eläintieteen yksikölle.

Hieman yli puolet (7 191) lahjoitetuista näytteistä oli kerätty Suomesta, sisältäen viljeltyt kasvit. Vastaavasti vajaa puolet oli ulkomailta, kuvastaen kasvimuseon tutkijoiden viimeaikaisia mutta myös menneitä tutkimusalueita: Yhdysvallat (1 203 näytettä), Venäjä (958), Ruotsi (497), Kanada (447), Tansania (438), Kiina (387), Turkki (296) ja Australia (205).

Merkittävimmät henkilölahjoittajat vuonna 2024 olivat lähes kaikki kasvimuseon henkilökuntaa, mukaan lukien emeritukset ja vierailevat tutkijat:

- **Teuvo Ahti:** 1 980 näytettä pääosin jäkäliä, myös putkilokasveja, sammalia ja leviä
- **Pentti Alanko:** 882 näytettä pääosin putkilokasveja Suomesta, myös sammalia ja sieniä
- **Sauvo Henttonen:** 869 näytettä Pasi Kuusiston (reliq.) keräämiä putkilokasveja
- **Timo Koponen:** 618 näytettä pääosin sammalia, myös jäkäliä
- **Juha Pykälä:** 768 näytettä pääosin jäkäliä Suomesta, myös putkilokasveja ja leviä
- **Tapio Rintanen** (reliq.): 330 näytettä sammalia, lähinnä Suomesta
- **Alexander Sennikov:** 375 näytettä putkilokasveja Helsingistä
- **Ilya Viner:** 542 näytettä sieniä pääosin Venäjältä
- **Henry Väre:** 977 näytettä pääosin putkilokasveja Suomesta, myös sieniä

Vielä mainittakoon vuodelle 2024 uudet eksikkaattisarjat, joiden saamisen voi katsoa ilmaisevan kasvimuseon kansainvälistä merkittävyyttä ja arvoa:

- Gottschlich, Hieracia Europaea Selecta 22: 1051–1100.
- Inoue, Bryophyta Selecta Exsiccata 45: 1601–1625.
- Kirschner & Štěpánek, Taraxaca Exsiccata 18: 912–1001.
- Ohmura, Lichenes Minus Cogniti Exsiccata 28: 676–700.

Kasvimuseo kiittää kaikkia lahjoittajia arvokkaista näytteistä! — *Saara Velmala, museomestari, sieni- ja sammaltiimi*

Uusia bryofiilisiä sieniä löydetty H:n näytteistä

Esimerkkinä siitä, miten kasvimuseomme näytteet voivat olla hyödyllisiä muille tutkijoille, on saksalaisen mykologin **Peter Döbbelerin** (2025) julkaisu uusista kotelosienilöydöistä subantarktisen Etelä-Amerikan sammalilla. Museomme näytteistä tai niiden duplikaateista muissa museoissa on löytynyt lajeja, joita kerääjät eivät ole huomanneetkaan. Sammalilla kasvavat kotelosienet ovat vielä hyvin vähän tutkittuja, ja monet ovat vain pieninä mustina pisteinä havaittavissa sammalen pinnalla. Alla esimerkkejä uusista löydöistä. Näytenumerot viittaavat sammaliin. Hyvösen sammalnäytteiden pitäisi olla myös H:ssa, mutta vielä ei ole tarkistettu onko niissä sieniä mukana. Oikeastaan sienille pitäisi antaa uusi numero ennen digitointia, ettei tule samalle keruunumerolle eri eliöitä, mutta ohjetta ei ole aina noudatettu.

Luettelo ilmaisee myös, kuinka vahvasti eteläinen Etelä-Amerikka on kokoelmissamme edustettuna useiden retkikuntien ja näytevaihdon tuloksena. — *Teuvo Ahti, vieraileva tutkija, sieni- ja sammaltiimi*

- Bryostigma epistromaticum Döbbeler /Adelanthus lindenbergianus
Argentiina, Tulimaa, 1986 Jaakko Hyvönen 2530b (GZU, holotyyppi).
- Crocicreas magellanicus Döbbeler/Polytrichadelphus magellanicus
Chile, Juan Fernández Islands, 1955 Inga & Carl Skottsberg M142 (H).
- Dawsophila polycarpa Döbbeler/Polytrichadelphus magellanicus
Chile, Juan Fernández Islands, 1955 Inga & Carl Skottsberg M154 (H). Falkland Islands, 1968 John J. Engel 2747, 3066 (H).
- Epibryon pauperculum Döbbeler & W.R.Buck/ Adelanthus lindenbergianus
Chile, Tulimaa, Isla Navarino, 1987 Jaakko Hyvönen 2699b (GZU, paratyyppi).
- Epibryon terrae-ignis Döbbeler /Syzygiella jacquinotii
Argentiina, Tulimaa, 1986 Jaakko Hyvönen 2642b (GZU, holotyyppi, M).
- Petriphila navicularis Döbbeler/Polytrichastrum alpinum
Chile, Tulimaa, 1928 Heikki Roivainen 2574 (H); Brunswick Peninsula, 1967 John J. Engel 2189 (H). South Shetland Islands, 1951 B. Frödin s.n. (H, 2 näytettä).

- *Petriphila neurogena* Döbbeler/*Polytrichadelphus magellanicus* Chile, Tulimaa, Brunswick Peninsula, 1967 John J. Engel 2189 (H).
- *Punctillum hepaticarum* (Cooke) Petr. & Syd./*Leptoscyphus expansus* Chile, Tulimaa, 1986 Jaakko Hyvönen 2307b, 3296 (GZU).
- *Rogellia nectrioidea* Döbbeler/*Polytrichadelphus magellanicus* Falkland Islands, John J. Engel 2747 (AAS, H).

Döbbeler, P. 2025: Bryophilous ascomycetes from southern South America and adjacent (Sub)Antarctic regions. — *Hedwigia* 38: 275-307.

Aino Henssen 2003. Kuva: Rosmarie Honegger

Professori Aino Henssenin herbaario (Herb. Aino Henssen)

Marburgin yliopiston systemaattisen kasvitieteen professori, puoliksi suomalainen jäkälätutkija **Aino Henssen** (1925–2011) testamenttasi laajan ja erittäin arvokkaan yksityiskokoelmansa Helsingin yliopistolle vuonna 2000. Kokoelman siirsi Marburgista Helsinkiin vuosina 2007–2011 Biotieteiden laitoksen amanuenssi ja Henssenin henkilökohtainen ystävä **Heino Vänskä**. Henssen oli arvostettu syanojäkälien tutkija, ja hän keskittyi erityisesti lahkoon Lichinales taksonomiaan ja anatomiaan. Henssenin julkaisuluettelo kattaa 113 jäkälätieteellistä julkaisua, ja hän kuvasi jopa yli 200 tieteelle uutta jäkälälajia. Henssen julkaisi myös kahta eksikkaattisarjaa: *Lichenes cyanophili exsiccati* ja *Lichenes cyanophili et fungi saxicolae exsiccati*. Aino Henssenin elämästä, saavutuksista ja herbaarion siirrosta Helsinkiin kerrotaan tarkemmin julkaisussa Vänskä, Luonnon Tutkija 115(4): 146–149 (2011), ja englanniksi (in English) julkaisussa **Lumbsch & Döring, *Lichenologist* 44(1): 1–4 (2012).**

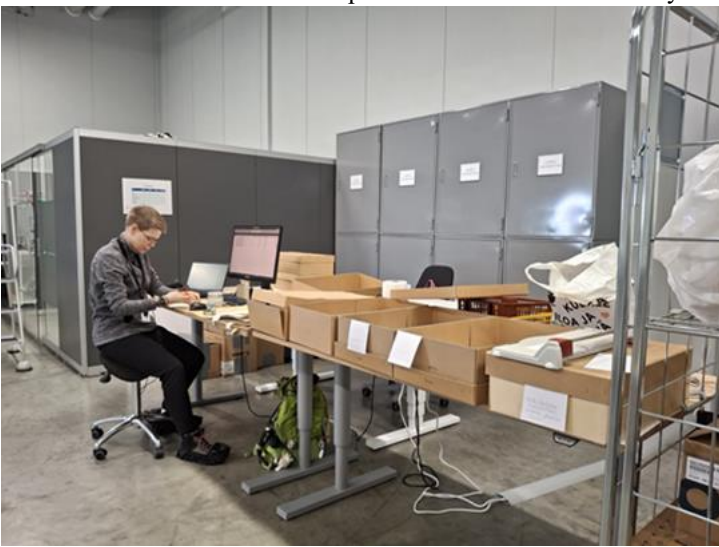
Aino Henssenin herbaario sisältää arviolta 40 000 näytettä. Näistä valtaosa on jäkäläiä, ja lisäksi on pieniä määriä muita sieniä, sammalia ja leviä. Kokoelmassa on runsaasti muutoin vähän kerättyjä syanojäkäläiä ja kivijäkäläiä. Myös tyyppinäytteitä on paljon. Keruualueita ovat Saksan ja Suomen lisäksi muun muassa Ranska, Sveitsi, Portugali, Espanja, Kanada, USA, Meksiko, Argentiina, Chile, Japani ja Australia. Henssenin jäämistöön kuuluu myös isohko

määrä näytteistä otettuja dia- ja valokuvia, sekä paperiarkistoa mm. keruupaikoista ja näytteistä.

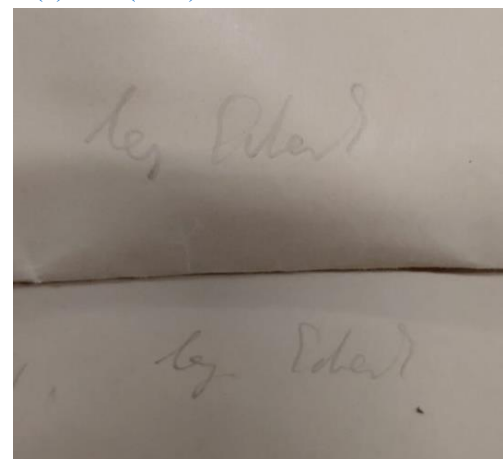
Kokoelmaan kohdistuu paljon mielenkiintoa ulkomailta. Esimerkiksi vuonna 2016 NY:n (The New York Botanical Garden) kuraattori **James Lendemer** lainasi ja määrittä kaikki siihen mennessä löydetty ja digitoidut Yhdysvaltojen Alabamasta kerätyt jäkälät, yli 800 näytettä. Uppsalasta taas pyydettiin lahjoitusta Henssenin kokoelmasta Uppsalan yliopiston eksikkaattisarjaan *Lichenes Selecti Exsiccati Upsalienses*, jossa vuonna 2018 julkaistiin useita Henssenin näytteitä, ml. tyyppinäytteitä (Helsinkiin jäi toki omat kappaleensa). Lisäksi muut tutkijat löytävät yhä edelleen kokoelmasta tieteelle uusia lajeja, esim. muutama vuosi sitten kuvattu *Sarcogyne oceanica* K. Knudsen & Kocourk. (**Knudsen et al., *Revisions of British and Irish Lichens* 12: 23. 2021.**)

Henssenin herbaariosta on kunnostettu, tallennettu ja järjestetty kasvimuseon kokoelmiin tähän mennessä reilu 9 800 näytettä. Tyyppinäytteitä on tallennettu vasta 35 kappaletta. Valtaosan tästä tallennustyöstä teki entisen Sienitiimin harjoittelija **Victor Arribas Sundell** vuosina 2012–2013. Tallennusta ovat tehneet myös kasvimuseon museomestarit **Sampsa Lommi**, **Ari Taponen** ja **Saara Velmala**. Kunnostusta ja tallennusta odottava materiaali siirrettiin syyskuussa 2025 Luomuksen uusiin kokoelmatiloihin Kokoelma- ja konservointikeskukseen Vantaalle.

Resurssien puutteen vuoksi tauolla ollut työ Henssenin herbaarion parissa sai marraskuusta 2025 alkaen pitkään

odotettua jatkoa Sieni- ja sammaltiimin uuden museomestarin **Henriikka Rossin** käsissä. Työhön kuuluu muun muassa keruutietojen selvittämistä Henssenin keruuluettelon perusteella, etikettien tekoa, nimien tarkistusta, näytteiden kunnostusta sekä näytetietojen tallennusta Kotka-tietokantaan. Lopuksi näytteet sijoitetaan oikeille paikoilleen jäkäläkokoelmiin kasvimuseolle. Hyvin käyntiin lähteneessä työssä on myös haasteita, mm. Aino Henssenin käsialan tulkinnassa ja puutteellisten keruutietojen selvittämisessä. — **Saara Velmala, Leena Myllys ja Henriikka Rossi, sieni- ja sammaltiimi**

Espanjasta 1980-luvulla kerätty Herb. Henssenin näyte, tunnistatko kerääjän?

Kuva: Jetro Luhtaa

Käsivarren lumo

Näyttely Luonnontieteellisen museon PopUp-parvella 12.11.2025 – 15.3.2026. Jetro Luhtaan näyttely esittelee Käsivarren erämaan omalaatuista luontoa yhdistämällä fantasiamaailman tunnelmia sekä dokumentaarisen luontokuvauksen tuomaa realismia. Perinteisen luontovalokuvauksen keinoin tallennetuissa kuvissa esiin pääsevät jopa epätodelliselta tuntuvat maisemat sekä eri eläinlajit osana omaa elinympäristöään. luomus.fi/uutiset

FLORAhomage – Aistihavaintojen äärellä

Näyttely Kaisaniemen kasvihuoneiden Galleriakäytävällä 3.2.–5.4.2026. Jaana Kaipiaisen maalaukset pohjautuvat aistihavaintoihin, joita Kasvitieteellisen puutarhan kasvit, valo tai tuoksut ovat taiteilijassa herättäneet. Teokset ovat syntyneet intuitiivisesti, usein vanhojen kerrostien päälle maalaten. Maalauksissa on myös hienovarainen vihje katsojalle – kutsu pysähtyä omien aistihavaintojen äärelle. luomus.fi/uutiset

Suvannossa – Mielikuvituksellisia maisemia syvyydestä

Näyttely Luonnontieteellisen museon kahvilassa 24.2.–12.4.2026. Mari Viskarin näyttely ammentaa suvantoveden rauhasta ja sen symboliikasta. Teoksissa toistuvat veden, taivaan ja kasvien sävyt, muodot ja heijastukset: lumpeet, juuret ja valonvälähdykset muodostavat mielikuvituksellisia maisemia, joissa taivas ja vesi sulautuvat toisiinsa. luomus.fi/uutiset

Kuva: Marika Viskari

Kuva: Jaana Kaipainen

Kasvitieteellisen puutarhan ystävät ry.:n toimintaa

Puutarhan ystävien 20. toimintavuosi on alkanut. Tammikuussa tutustuttiin Akseli Gallen-Kallelan museossa järjestettyyn näyttelyyn Alkumetsä – Pentti Linkolan jalanjäljillä.

Sääntömääräinen kevätkokous on torstaina 9.4. klo 17.30 Kasvihuoneiden Linkola-salissa. Kokoussesitelmän pitää Luonnonperintösäätiön toimitusjohtaja Timo Huhtamäki kertoen säätiön toiminnasta Pentti Linkolan jalanjäljillä. Kahvitarjoilu.

Kevättalkoot kahvituksen kera järjestetään Kaisaniemessä huhti-toukokuussa myöhemmin ilmoitettavana aikana. Kesäretki kesäkuun alussa. Ohjelmasta ilmoitetaan tarkemmin myöhemmin.

Lisätietoja jäsentiedotteessa ja yhdistyksen nettisivulla: <https://puutarhanystavatry.wordpress.com/>

—Vanamo Salo, KPYn sihteeri

Suomen Sammalseura ry:n 2026 vuosikokous

Suomen Sammalseura ry:n 2026 vuosikokous pidetään Luonnontieteellisen keskusmuseon kasvi- ja sienitieteen yksikön Linkola-salissa Unioninkatu 44, Linkola-sali (kasvihuoneella) maaliskuun 18. päivänä 2026 klo 18–20.

Luento: Xiaolan He: Uuden Kaledonian maksasammalsuku *Schistochila*.

Seura kaipaa lisää jäseniä ja aktiviteetteja. Seuralla ei ole tällä hetkellä retkivastaavaa. Retkiä voisi järjestää meidän sammalharrastajien toimesta eri puolilla maata.

Seura on avoin kaikille sammalista kiinnostuneille sekä uusille toimintaideoille ja ehdotuksille, joilla edistetään sammalten tuntemusta, suojelua ja harrastusta sekä luonnossa liikkumista. Erityisesti uhanalaisista ja taantuvista lajeista kaivataan tietoa tulevaan sammalten uhanalaisuus arviointiin!

Tervetuloa!

— Sinikka Piippo, sammalseuran puheenjohtaja

Botanicum 2/2026 ilmestyy kesäkuussa!
Materiaalia voi lähettää toimittajalle milloin vain.

Araucaria araucana near timberline at Parque Nacional Conguillio with Llaima Volcano (3125 m) in the background.
Kuva: Jouko Rikkinen, Chile

